

Namens Greenpeace stuur ik u een aantal vragen die u mogelijk kunt inbrengen bij het debat over de regeringsverklaring d.d. 18-19 januari, betreffende de stikstofaanpak.

1. Gaan de plannen snel genoeg worden uitgevoerd om de meest urgente kwetsbare natuur te beschermen?

Uit de [budgettaire bijlage](#) van het Coalitieakkoord blijkt dat het overgrote deel, namelijk 18,2 van de 25 miljard euro die beschikbaar wordt gesteld voor het stikstoffonds, pas na deze regeerperiode wordt besteed. Dit wekt de zorg dat het beleid te laat zal zijn voor kwetsbare natuur waarvoor het nu of nooit is, zoals de oude eikenbossen, de zeer zwak gebufferde vennen en de heischrale graslanden.

netto-uitgaven, in mln.	2022	2023	2024	2025	2026	Struc	Jaar
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (incl. DGF)	1.771	2.153	2.659	2.893	4.614		
w.v. Basispad	1.733	1.400	1.301	1.337	1.244		
w.v. Coalitieakkoord	38	753	1.358	1.556	3.370		
d. Stikstoffonds (25 mld. t/m 2035 w.v. 20 mld. t/m 2030)	0	700	1.300	1.500	3.300	0	2036
a. Versterking NVWA	30	42	42	56	70	100	2028
c. Caribisch Nederland Natuur	8	11	16	0	0	0	2025

Bron tabel [budgettaire bijlage](#) van het Coalitieakkoord

Zeker als daarbij realistisch gekeken wordt naar de tijdsduur van de voorgenomen gebiedsgerichte aanpak. Zoals het PBL schetst in de [Reflectie op de leefomgevingsthema's](#) in het coalitieakkoord:

*'Uit eerdere gebiedsgerichte processen in het landelijk gebied (denk aan de Reconstructiewet concentratiegebieden) is op te maken dat **doorlooptijden van een decennium** eerder regel dan uitzondering zijn. Terwijl de uitvoeringsopgave zeer groot is, is de beschikbare tijd daarvoor beperkt.'*

2. Op welke termijn wordt de nieuwe doelstelling wettelijk geborgd, en wordt dan ook de huidige doelstelling uit de stikstofwet voor 2025 opgehoogd?

Nu het doelbereik voor 2030 wordt opgehoogd, ontstaat er een wezenlijk gat met de doelstelling voor 2025 zoals opgenomen in de huidige stikstofwet (40% areaal stikstofgevoelige natuur onder de kritische depositiewaarde (KDW)). Een opgehoogd doel voor 2025 sluit aan bij de hierboven genoemde urgentie en heeft ook als voordeel de opgave beter over de tijd wordt verdeeld.

3. Waarom is er geen langetermijndoelstelling geformuleerd om alle stikstofgevoelige natuur onder de KDW te brengen?

In het Coalitieakkoord worden de stikstofdoelstellingen in lijn gebracht met het advies van commissie-Remkes. Maar de doelstellingen gesteld door deze commissie (50% reductie stikstofemissie in 2030 en 74% van het areaal stikstofgevoelige natuur onder de KDW) waren expliciet randvoorwaarden, en geen einddoelstellingen. Er is alsnog ook een langetermijndoelstelling nodig om alle stikstofgevoelige natuur onder de KDW te brengen. Alleen een geloofwaardig pad naar het behalen van natuurdoelen kan de vergunningverlening weer vlot trekken op termijn. Zelfs als de verslechtering van beschermde natuur tijdelijk mede door aanpak van andere drukfactoren, zoals hydrologie, zou kunnen worden aangepakt, eist de Habitatrictlijn ook dat op de langere termijn voor de aangewezen habitats een gunstige staat van instandhouding wordt bereikt. Om hieraan te voldoen moet de stikstofdepositie uiteindelijk overal

onder de KDW worden gebracht. Graag verwijzen we naar [de eerder ingebrachte memo](#) juridische houdbaarheid aanpak stikstof voor verdere toelichting.

4. Hoe wordt voorkomen dat belastinggeld voor saneringsregelingen terugvloeit naar de Rabobank?

Nu er een groot budget wordt vrijgemaakt voor sanering, dient met voorwaarden te worden voorkomen dat opnieuw een groot gedeelte van het budget bij de Rabobank beland. Eerder [bleek](#) dat Rabobank, die de voorwaarden voor de saneringsregeling varkenshouderij ontwierp, zo'n 40% van het overheidsgeld van deze regeling te ontvangen in de vorm van door varkensboeren afgeloste leningen. Het kan niet zo zijn dat deze bank die met zijn leningen heeft bijgedragen aan de schaalvergroting en intensivering - en daarmee aan de stikstofproblematiek - ook een aanzienlijk deel van de nieuwe stikstofbudgetten ontvangt.

5. Komt er een PBL-doorrekening van het regeerakkoord?

Vooralsnog heeft het PBL alleen een reflectie op het Regeerakkoord gepubliceerd. Daarin uit het PBL een aantal (terechte) zorgen, maar er valt verder onvoldoende uit op te maken in welke mate gestelde doelen bereikt zullen worden.